ជំពូកទី៦

កុប្បកម្ម

១. ប្រវត្តិនៃច្បាប់

ច្បាប់ស្តីពីកុបកម្មជាច្បាប់ថ្មីមួយដែលចម្លងមកពីច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌបារាំងនៃមាត្រា ៤១២-៣ (movement insurrectionnel)។ និយាយជាពាក្យសាមញ្ញ ច្បាប់នេះគឺជាច្បាប់ទប់ទល់នឹងចលនាឧទ្ទាម។ ដោយសារវាជាចលនា បទល្មើសនេះជាបទល្មើសមានទ្រង់ទ្រាយធំ មិនមែនធ្វើដោយមនុស្សចំនួនតូចទេ។ ច្បាប់បារាំងកំណត់និយមន័យថា (មាត្រា ៤១២-៣)៖

> ការកុបកម្មគឺជាអំពើហិង្សារួមដែលមានចរិតលក្ខណៈធ្វើឲ្យគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័ននៃសាធារណរដ្ឋ ឬ ធ្វើឲ្យខូចខាតដល់បូរណភាពទឹកដីជាតិ។

បន្ទាប់មកច្បាប់នោះដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការចូលរួមក្នុងចលនាបះបោរឬកុបកម្ម តាមរយៈប្រើមធ្យោបាយផ្សេង ដើម្បីធ្វើឲ្យបានសំរេចគោលដៅនៃចលនាបះបោរ ឬ កុបកម្មនេះ។ មធ្យោបាយទាំងនោះមានដូចជា (មាត្រា ៤១២-៤)៖

1. ការសង់គ្រឿងទស់ទ័ព(របាំងការពារ) ជំរកការពារ ឬសំណង់អ្វីផ្សេងទៀតដើម្បីទប់ទល់ឬធ្វើជាឧបសគ្គដល់កម្លាំងសាធារណៈ។
2. កាន់កាប់ដោយប្រើកម្លាំងចេញមុខ ឬ ប្រើឧបាយកល ឬដោយបំផ្លាញអគារ ឬ ទីតាំងអ្វីមួយ។
3. ដោយធានាការដឹកជញ្ជូន ការផ្តល់ភស្តុភាទៅឲ្យ ឬ ការគមនាគមន៍គ្នារវាងពួកអ្នកបះបោរ។
4. ដោយញុះញង់ឲ្យមានការប្រមូលផ្តុំពួកអ្នកបះបោរ តាមមធ្យោបាយណាក៏ដោយ
5. ដោយខ្លួនឯងជាអ្នកកាន់អាវុធ។
6. ដោយតាំងខ្លួនឯងជំនួសអាជ្ញាធរស្របច្បាប់។

ដូច្នេះ កុបកម្ម ឬ ការបះបោរនេះកើតឡើងដោយធាតុផ្សំពីរគឺ (១) ការប្រើមធ្យោបាយដែលរៀបរាប់ខាងលើ និង (២) ចេតនាដើម្បីធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់ស្ថាប័ននិង/ឬបូរណភាពរបស់ជាតិ។

ការប្រើមធ្យោបាយណាមួយខាងលើតែឯកឯង មិនទាន់ចាត់ទុកជាការបះបោរនៅឡើយទេ លុះត្រាតែមធ្យោបាយទាំងនោះត្រូវបានប្រើសំរាប់បំផ្លាញស្ថាប័ន ឬ បូរណភាពទឹកដីរបស់ប្រទេស។ ឧទាហរណ៍ ការសង់របាំងកាត់ផ្លូវតែឯកឯងមិនអាចចាត់ទុកជាចាំបាច់ថាជាការបះបោរក្នុងន័យនៃច្បាប់នេះទេ។ តាមន័យខាងលើ កុបកម្ម ឬ ការបះបោរនេះមិនសំដៅទៅលើសកម្មភាពបាតុកម្មដែលប្រើមធ្យោបាយគាបសង្កត់រកដំណោះស្រាយណាមួយនោះទេ ប៉ុន្តែសំដៅដល់ចលនាបះបោរប្រឆាំងដោយកម្លាំងជារបៀប "ទ័ព" រៀបរយក្តី មិនរៀបរយក្តី ដែលមានបំណងបំផ្លាញស្ថាប័នជាតិចោល ឬដើម្បីដណ្តើមយកអំណាចជាតិមកគ្រប់គ្រងដោយក្រុមខ្លួនឯង។

ប៉ុន្តែមានការពិបាកមួយទាក់ទងនឹងការបកស្រាយថា អ្វីទៅ និង ទំហំប៉ុនណា ទៅ ដែលជាការធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ស្ថាប័នជាតិ។ នៅក្នុងកំណត់ហេតុនៃការពិភាក្សារបស់ព្រឹទ្ធសភាបារាំង ថ្ងៃទី ២៣ មេសា ១៩៩២ ក្នុងកម្លុងពេលពិនិត្យសេចក្តីព្រាងក្រមព្រហ្មទណ្ឌថ្មីអំពីលក្ខខ័ណ្ឌណាខ្លះដែលត្រូវផ្តន្ទាអំពើបះបោរ គណៈកម្មការព្រឹទ្ធសភាកត់សំគាល់ថា ផ្នែកស្តីពីការបះបោរគិតគូរតែពីកាលៈទេសៈណាដែលធ្ងន់ធ្ងរណាស់ ដែលគេមើលឃើញថាការបះពាល់ដល់អាយុជីវិតរបស់ប្រទេសជាតិ[1]។ លោក André Vitu ដែលជាអ្នកធ្វើអត្ថាធិប្បាយនៅក្នុងមូលដ្ឋានទិន្នន័យ Juris-classeur បានពិពណ៌នាថា ការប្រជុំគ្នា ការធ្វើបាតុកម្ម (ឬរហូតដល់ទៅការប្រមូលគ្នាដោយកាន់អាវុធ (armed gatherings on public road) ឬបទប្រឆាំងនឹងអាជ្ញាធរសាធារណៈ(rebellion) មិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចាត់ទុកថាជាកុបកម្មនោះទេ ប៉ុន្តែ ការប្រជុំឬបាតុកម្មនោះត្រូវបង្កើតឲ្យចេញជាការបះបោរពិតប្រាកដមានលក្ខណៈសឹងតែទូទៅប្រឆាំងនឹងអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល ជាការធ្វើវិទ្ធង្សនាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រជាករចំនួនច្រើន[2]។

ពួកអ្នកធ្វើអត្ថាធិប្បាយបារាំងយល់ឃើញថា ការបះបោរនេះទាមទារឲ្យមានចេតនាជាក់លាក់ដើម្បីធ្វើវិទ្ធង្សនា ដោយសារថាអត្ថបទនៃមាត្រាស្តីពីការបះបោរនេះមានប្រើពាក្យ ˝អ្នកបះបោរ˝ (insurgés) ពាក្យធានាផ្តល់ ˝ភស្តុភា˝ (subsistance) ដល់អ្នកបះបោរ ដែលជាពាក្យប្រើសំរាប់យោធា ជាជាងសំរាប់ការផ្តល់ស្បៀងស៊ីវិល[3] (ravitaillement civil)។

ពាក្យ˝ស្ថាប័ន˝នៃសាធារណរដ្ឋដែលពោលនៅក្នុងមាត្រា ៤១២-៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌថ្មីបារាំងមានឫសគល់ចេញមកពីមាត្រា ៨៦ និង ៨៧ ស្តីពីឧបឃាត និង ការរួមគំនិតក្បត់នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចាស់ដែលការពារទល់នឹងអំពើដែលមានគោលបំណង ˝បំផ្លាញឬផ្លាស់ប្តូររបបធម្មនុញ្ញ˝ ដែលជាការផ្លាស់ប្តូររបបនយោបាយ ដូចជាប្រវត្តិសាស្ត្របង្ហាញមក ពីការបន្តរបបរាជាធិបតេយ្យ របបអធិរាជាណាចក្រ របបប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិត ក៏ដូចជាការធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់តុល្យភាពអំណាចដែលកើតចេញពីដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ (ដូចជាការបំបាត់អង្គការចាស់ឬការបង្កើតអង្គភាពថ្មី ពង្រឹងអំណាចអង្គការខ្លះធ្វើឲ្យខូចដល់អង្គការផ្សេង) នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃរបបដដែល[4]។ ការធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពទឹកដីរាប់បញ្ចូលចលនាបំបែករដ្ឋឬការផ្តាច់ទឹកដីរបស់ប្រទេសខ្លួនទៅចូលជាមួយប្រទេសដទៃទៀត[5]។

២. និយមន័យ

និយមន័យនៃអំពើកុបកម្ម(ឬការបះបោរក្នុងភាសាសាមញ្ញ)មានចែងនៅក្នុង មាត្រា ៤៥៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរ។ មាត្រាទាំងនេះជាការបកប្រែចេញពីមាត្រា ៤១២-៣ និង មាត្រា ៤១២-៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបារាំង។ មាត្រា ៤៥៦ ឲ្យនិយមន័យនៃអំពើកុបកម្មយ៉ាងដូច្នេះ ៖

---

[1] Sénat, Débats parlementaires, Journal Official de la République Française, Compte Rendu Intégral, 12e Séance jeudi 23 avril 1992, p. 798. អាចរកមើលបាននៅ http://www.senat.fr/comptes-rendus-seances/5eme/pdf/1992/04/s19920423_0779_0877.pdf

[2] អត្ថាធិប្បាយនេះអាចរកឃើញនៅក្នុងទំព័រ http://ledroitcriminel.free.fr/dictionnaire/lettre_i/lettre_i_instin.htm

[3] Michèle-Laure Rassat, Droit penal special, Dalloz 2011, 6e edition, p. 889

[4] *Ibid.* at p. 882

[5] *Ibid.* at p. 883

កុបកម្មគឺជាអំពើហិង្សាជាសមូហភាព ដែលអាចនាំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័ននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ នាំឲ្យមានការប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពនៃដែនដីជាតិ។

ធាតុសំខាន់នៃកុបកម្មគឺ ៖

- ការហិង្សាជាសមូហភាព
- គ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័ននៃប្រទេសកម្ពុជា
- ប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពដែនដីជាតិ

ច្បាប់ដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការចូលរួម និងការដឹកនាំ ចលនាកុបកម្ម។ ទណ្ឌកម្មចំពោះការចូលរួមក្នុងចលនាកុបកម្មមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៤៥៧ រីឯទណ្ឌកម្មចំពោះការដឹកនាំចលនាកុបកម្មមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៤៥៨។ អ្នកចូលរួមទទួលទណ្ឌកម្ម (៧-១៥ ឆ្នាំពន្ធនាគារ) តិចជាងអ្នកដឹកនាំ (២០-៣០ ឆ្នាំពន្ធនាគារ)។

ដើម្បីឲ្យជនណាម្នាក់មានការទទួលខុសត្រូវខាងព្រហ្មទណ្ឌនៃកុបកម្ម តាមរយៈការចូលរួម ជាដំបូងត្រូវមានចលនាកុបកម្មសិន។ ចំពោះអ្នកដឹកនាំចលនាកុបកម្ម មនុស្សនេះជាអ្នកជំរុញឲ្យមានចលនាកុបកម្ម ឬជាអ្នកទទួលនាទីជាអ្នកដឹកនាំចលនាកុបកម្មដែលមានស្រាប់។ ដូច្នេះ គេត្រូវកំណត់ថា អ្វីជាចលនាកុបកម្ម។

៣. ធាតុផ្សំនៃកុប្បកម្ម

ក. ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត

ក.១ ការប្រើហិង្សា៖ គ្មាននិយមន័យឬការកំណត់ពីទំហំនៃអំពើហិង្សាដែលចូលជាធាតុផ្សំនៃកុបកម្មនោះទេ។ មានសំណួរចោទសួរថាតើការប្រើដំបងឬកម្លាំងកាយឬអាវុធមិនមែនជាអាវុធសង្គ្រាម អាចរាប់បញ្ចូលជាអំពើហិង្សាក្នុងន័យនៃបទល្មើសកុបកម្មបានដែរឬយ៉ាងណា ព្រោះថា តើអាវុធទាំងនោះមានអំណាចលុបលើសអំណាចអាវុធបង្ក្រាបរបស់អាជ្ញាធរសាធារណៈ ឬធ្វើឲ្យគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរដល់កម្លាំងសាធារណៈដែរឬទេ។ ឧទាហរណ៍ ហ្វូងបាតុករអាចប្រើដុំថ្មគប់ ឬចោលដំបងទៅលើប៉ូលីស តើអំពើហិង្សាបែបនេះអាចរាប់បញ្ចូលជាហិង្សាក្នុងន័យនៃកុបកម្មដែរឬទេ។

ដោយសារកុបកម្មជាអំពើស្រដៀងនឹងឧទ្ទាមដែលគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខនៃរដ្ឋ កុបកម្មជាចលនាមួយមិនមែនជាអំពើកើតឡើងដោយចៃដន្យ ឬ កើតឡើងដោយប្រតិកម្មក្រេវក្រោធដូចមាននៅក្នុងបាតុកម្មមហាជននោះទេ។ កុបកម្មមានលក្ខណៈរៀបចំ ហេតុដូច្នេះហើយបានជាច្បាប់បារាំងដាក់ចំណងជើងថាជា "ចលនាបះបោរ" ឬ "ចលនាកុបកម្ម" (mouvement insurrectionnel)។ ដោយសារកុបកម្មជាចលនាសំដៅទៅផ្លាស់ប្តូរឬបំផ្លាញស្ថាប័នជាតិឬបំផ្លាញបូរណភាពទឹកដី គេអាចប្រដូចចលនានេះទៅនឹងពួកធ្វើសង្គ្រាមបះបោរ ឬក្រុមវិទ្ធង្សនាដែរ។

ក.២ ហិង្សាជាសមូហភាព ៖ ពាក្យសមូហភាពនាំមកនូវន័យនៃសកម្មភាពរួមគ្នា មានគោលដៅដូចគ្នា ដើម្បីធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់ស្ថាប័នរបស់ប្រទេស មិនមែនជាសកម្មភាពដាច់ដោយឡែកនិងឯករាជពីគ្នាទេ។ ម្នាក់ៗរួមចំណែកបង្កើតអំពើហិង្សាឲ្យបានទំហំមួយធំគ្រប់គ្រាន់ដែលអាចធ្វើការផ្លាស់ប្តូរឬបំផ្លាញស្ថាប័នរបស់ប្រទេស

ឬផ្តាច់ដែនដីរបស់ប្រទេស។ ហិង្សាដែលពួកនេះប្រព្រឹត្តមានលក្ខណៈជាហិង្សាសង្គ្រាម ដូចដែលមាត្រា ៤៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរបានរៀបរាប់ដូចតទៅនេះ ៖

- ការសង់គ្រឿងសំរាប់បិទផ្លូវ ការសង់គ្រឿងការពារទល់នឹងចលនារបស់កម្លាំងសាធារណៈ(ដូចជាការកាត់ផ្លូវ ការដាក់មីន ការដាក់ចម្រូង អង្គប់ ការសង់បង់គ័រដើម្បីទប់ស្កាត់ការ រំកិលកម្លាំងរបស់រដ្ឋាភិបាល)។
- ការបំផ្លាញអគារ ឬ បននីយភណ្ឌ (ដូចជាបំផ្លាញអគារសាធារណៈ ឬឯកជន ការបំផ្លាញស្ពាន រោងចក្រអគ្គសនី ទំនប់វារីអគ្គសនី ទំនប់ទឹក។ល។)។
- ការរ៉ាប់រងការដឹកជញ្ជូន ឬ ផ្គត់ផ្គង់ព័ស្តុភារឲ្យកុបករ។
- ការញុះញង់ឲ្យមានការប្រមូលផ្តុំកុបករ (ដូចជាការជ្រើសរើសមនុស្សឲ្យចូលធ្វើជាកុបករ ការអំពាវនាវជាសាធារណៈឲ្យចូលរួមក្នុងចលនាកុបកម្ម)។
- ការកាន់កាប់ ឬយកតាមខ្លួននូវអាវុធ និង គ្រាប់រំសេវ។
- ការតាំងខ្លួនជំនួសអាជ្ញាធរស្របច្បាប់។

ចំពោះការរ៉ាប់រងការដឹកជញ្ជូនឬផ្គត់ផ្គង់ព័ស្តុភារឲ្យកុបករ គេមិនត្រូវច្រឡំជាមួយនឹងអ្នកដំណើរសុំរថយន្តជិះដើម្បីទៅកន្លែងបាតុកម្មឬការផ្តល់ស្បៀងក្នុងលក្ខណៈមនុស្សធម៌ទេ[6]។ ហើយអ្នកដែលកាន់អាវុធនៅក្នុងបាតុកម្មដែលក្លាយទៅជាអំពើកុបកម្ម ក៏មិនមែនមានន័យថាជាកុបករដែរ អាស្រ័យលើជននោះកាន់អាវុធដោយដឹងថាខ្លួនចូលរួមក្នុងចលនាវិទ្ធង្សនា[7]។

ចំពោះការតាំងខ្លួនជំនួសអាជ្ញាធរសាធារណៈ គេអាចសំគាល់បានដោយការពាក់លក្ខណសញ្ញា, ឯកសណ្ឋាន, ការដណ្តើមយកតួនាទីសាធារណៈ។ល។[8]

គ. ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត

ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងផ្នែកខាងលើ "ប្រវត្តិនៃច្បាប់" កុបកម្មទាមទារឲ្យមានចេតនា ដូចជាបទល្មើសដទៃទៀតដែរ ហើយជាចេតនាជាក់លាក់ ឬ ចេតនាពិសេស។ មាត្រា ៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងថា "ពុំមានបទល្មើសទេ ប្រសិនបើគ្មានចេតនាប្រព្រឹត្ត"។ នៅក្នុងបទកុបកម្ម ចេតនាប្រព្រឹត្តគឺៈ

1. ការបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័ននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ
2. ការធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពដែនដីជាតិ។

ជាដំបូង គេត្រូវកំណត់ថា តើស្ថាប័នអ្វី ដែលអ្នកប្រព្រឹត្តចង់បំផ្លាញឬផ្លាស់ប្តូរដោយមធ្យោបាយផ្ទុយនឹងច្បាប់និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬដីផ្នែកណាដែលអ្នកប្រព្រឹត្តចង់ធ្វើឲ្យបាត់បង់។ ចំពោះពាក្យ"**ស្ថាប័ននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**" នេះ តើច្បាប់ចង់សំដៅដល់ស្ថាប័នកំពូលថ្នាក់ជាតិដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ (ដូចជារាជានិយម, អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ, អំណាចប្រតិបត្តិ, អំណាចតុលាការ, ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ, ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម

---

[6] *Ibid.* at p. 890
[7] *Ibid.*
[8] *Ibid.*

របបរាជានិយម, លោកសេរីនិយម, របបសេដ្ឋកិច្ចផ្សារសេរី, របបប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស, ព្រះពុទ្ធសាសនា) ឬ ការិយាល័យមួយ ឬ មន្ទីរមួយរបស់រដ្ឋាភិបាល ឬអង្គភាពរដ្ឋបាលមួយ (administrative unit)?។ បន្ទាប់មក តើអ្នកប្រព្រឹត្តមានចេតនាចង់បំផ្លាញឬធ្វើឲ្យខូចស្ថាប័ននោះដែរឬទេ ឬ គ្រាន់តែជាអំពើប្រព្រឹត្តដោយធ្វេសប្រហែស។

បើតាមន័យទូទៅ កាលណាគេនិយាយពីស្ថាប័ននៃប្រទេសមួយ មនុស្សទូទៅយល់ថាជាអំណាចធំៗដែលបង្កើតដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឧទាហរណ៍ដូចជាក្រសួងការបរទេសនៃប្រទេសបារាំងបង្ហាញពីស្ថាប័នរបស់ប្រទេសនេះនៅលើវែបសាយរបស់ខ្លួនមាន៖ (១) រដ្ឋធម្មនុញ្ញ, (២) ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ, (៣) ប្រធានាធិបតី, (៤) នាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋាភិបាល, (៥) រដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា, (៦) តុលាការទាំងពីរប្រភេទ, (៧) ភ្លេងជាតិ, និង (៨) ទង់ជាតិ[9]។

ឃ. ព្យសនកម្ម

យោងតាមនិយមន័យនៃមាត្រា ៤៥៦ គ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័នជាតិមិនចាំបាច់បានកើតឡើងជាក់ស្តែងដោយសារអំពើកុបកម្មនោះទេ (ដូចជាស្ថាប័នមួយត្រូវរំលាយ) ព្រោះមាត្រានេះសំដៅតែអ្វីដែល *"អាចនាំឲ្យមាន"* គ្រោះថ្នាក់ ។ ដូច្នេះ អំពើទាំងឡាយណាដែល *"ទំនងខ្លាំង"* ជានាំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័នជាតិនោះអំពើកុបកម្មបានសំរេចឡើងតាមនិយមន័យនៃច្បាប់នេះ។ ចំពោះបូរណភាពនៃដែនដីក៏ដូចគ្នាដែរ កុបកម្មអាចសំរេចបានដោយពុំចាំបាច់ទាល់តែ ប្រទេសជាតិបានបាត់បង់ទឹកដីជាក់ស្តែងនោះទេ ព្រោះមាត្រា ៤៥៦ កំណត់ថាអំពើកុបកម្មជាអំពើដែល *"នាំឲ្យមានការប៉ះពាល់"* ដល់បូរណភាពដែនដី។ មាត្រា ៤៥៦ និយាយពីហានិភ័យ (risk) ដែលឆ្ពោះទៅរកការខូចខាតដល់ស្ថាប័នជាតិ និង ហានិភ័យនៃការបាត់បង់ទឹកដីនៃប្រទេសជាតិ។

សំណួរចោទសួរថាតើគេកំណត់បានយ៉ាងណាអំពីហានិភ័យនៃគ្រោះថ្នាក់ ឬ ការបាត់បង់។ ការកំណត់ហានិភ័យនេះមានលក្ខណៈអត្តនោម័តណាស់។ អ្នកខ្លះមើលឃើញឧបទ្ទវហេតុបន្តិចបន្តួច អាចវាយតម្លៃថាជាស្ថានការណ៍ធ្ងន់ធ្ងរ។ អ្នកខ្លះវាយតម្លៃឃើញជាការគ្រោះថ្នាក់នៅពេលណាមានស្ថានការណ៍អូសបន្លាយនិងរកផ្លូវច្រកចេញមិនរួច។ មនុស្សផ្សេងគ្នាវាយតម្លៃស្ថានការណ៍ផ្សេងគ្នា។

ដូចបានពិពណ៌នានៅផ្នែកខាងដើម គោលបំណងនៃច្បាប់កុបកម្មបារាំងមានគោលបំណងគ្របដណ្តប់តែលើកាលៈទេសៈធ្ងន់ធ្ងរដែលប៉ះពាល់ដល់អាយុជីវិតរបស់ប្រទេសជាតិ។ ឧទាហរណ៍បាតុកម្មមួយដែលទាមទារឲ្យផ្លាស់ប្តូរអ្វីមួយនិងដែលអូសបន្លាយនិងក្លាយទៅជាហិង្សានិងអនាធិបតេយ្យ ព្រមទាំងរារាំងមិនឲ្យយន្តការរដ្ឋបាលនៃប្រទេសដំណើរការបាន បាតុកម្មនេះប្រហែលជាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់អាយុជីវិតរបស់ប្រទេសជាតិ។

៤. បន្ទុកភស្តុតាង

ជាដំបូង ខាងចោទត្រូវបង្ហាញពីអត្ថិភាពនៃកុបកម្ម៖

[9] http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/venir-en-france-22365/connaitre-la-france/institutions-vie-politique/institutions-et-vie-politique/article/les-institutions-francaises

១. **អំពើហិង្សាជាសម្ហូហភាព៖** ជាហិង្សាប្រព្រឹត្តឡើងដោយមនុស្សច្រើនគ្នា ដែលមានការប្រទាក់ក្រឡាគ្នា ពោលគឺមិនមែនប្រព្រឹត្តឡើងដោយបុគ្គលម្នាក់ៗ ដោយឯករាជ្យពីគ្នាទេ។ តាមលោក Vitu អំពើហិង្សានេះមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ ដែលបង្កើតបានជាហានិភ័យមួយដល់ប្រទេសជាតិ។

២. **ហានិភ័យ**នៃគ្រោះថ្នាក់ដែលមានទៅលើស្ថាប័ននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬហានិភ័យនៃការបាត់បង់បូរណភាពទឹកដី។ ការគំរាមកំហែងលើស្ថាប័នឬបូរណភាពទឹកដីត្រូវតែមានពិត មិនមែនតាមការស្មានទេ។

៣. **ចេតនា៖** ក្រុមអ្នកប្រើហិង្សាទាំងនោះមានចេតនាបំផ្លាញឬធ្វើឲ្យខូចខាតដល់ស្ថាប័ននៃប្រទេសកម្ពុជា ឬ បូរណភាពទឹកដីកម្ពុជា។

បន្ទាប់មក ខាងចោទត្រូវបង្ហាញពីការចូលរួម ឬការដឹកនាំចលនាកុបកម្មនៃជនជាប់ចោទតាម រយៈមធ្យោបាយនានាដែលពិពណ៌នានៅក្នុងមាត្រា ៤៥៧។

៥. មធ្យោបាយការពារ

ខាងជនជាប់ចោទអាចបង្ហាញពីភស្តុតាងនៃការគ្មានចេតនាធ្វើឲ្យគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ថាប័នជាតិ ឬបូរណភាពទឹកដី។

៦. បញ្ហាខាងនីតិវិធី

៧. ករណីគំរូ